

in quotcunque civitates, loca atque homines supposita huic legi descriptioni subiecimus, portiorumque titulo assignavimus, ab his citra ullam diminutionem omne aurum quod inde provenit, et exigat, et portiorum susceptori tradat: idque intra constituta tempora, in nulloque prorsus illa transgressus: ne videlicet portiorum rationi impedimentum inferat, quod rursus solennem illationem impediatur. Certe enim ita ipsum huius rei periculum respiciet, ut quodcunque portiorum susceptori diem persolutum non fuerit, huius duplum ab ipso ejusque cohorte leposcendum sit. — § 2. Quaecunque vero ex provincia ipsi a nobis trahita excellentiae tuae mensis inferuntur, haec per excellentiae tuae cohortem et scriniarios, dictarumque provinciarum tractatores a locis, civitatibus, et personis huic sacrae nostrae legi subjectis evidentiorempque actionis facilitatem proprio ipsius periculo exigi volumus. Illi enim haec exigant, atque huc transmittent. Neque securitatis²⁴ provisiones dabit quisquam, sive magistratum gerat, sive civitatis episcopus sit, ne spectabilis quidem Alexandrinus Augustalis, nisi jussio a socio tuo procedat, quae id velit, aut etiam ipsi tractatores. Hoc ipsum stiam fecit qui in praesentia eundem magistratum obtinet, Orion videlicet gloriosiss. urticas plenarias²⁵, et quae sub Joanne, et quae sub Orione collecta emissa est, tua excellentia nosque inspeximus. Socordiae igitur solummodo fuerit et proditoris, eos qui tanti fuerint, nolle imitari: praesertim quum majorem potentiorempque illum fecerimus, et Augustalis dignitatem atque jurisdictionem ipsi dederimus. Et profecto tolerabile non esset, si qui majorem potestatem indeptus sit, superioribus se inferiorem exhibeat, universamque rempublicam periculo subjiciat: se vero perpetuo exitio implicet, dum magistratu excidit, atque in iudicium protrahitur: dum in privata vita, et post mortem per suos heredes debium dissolvit, donec internas artabas²⁶ frumenti omnis mensura quae exportata non fuerit, per solium excellentiae tuae exacta, fisco plene dimensa sit.

CAP. XXIV.

Imperium vero habebit et in milites et in paganos: in illos quidem pro jure militaris magistratus: in hos autem, pro ratione jurisdictionis Augustalis: insuper in subjectos ipsi (quemadmodum antea diximus) provinciales magistratus, quibus dictae provinciae curae sunt, atque in obsecundantes illis cohortes: in omne item civile publicumque auxilium, et in omnem magistratum, quique rempublicam tractat: breviter, in omnes qui in illis provinciis aut sunt, aut habitant, aut pagos gubernant, aut quoquo modo rempublicam administrant. Quos facultatem habebit, ut ad se adducat, quanquam in aliis provinciis ipsi non subjectis habitent, in solis tamen publicis exactionibus. Quod faciet, tametsi qui in ipsius locis sunt, aufugerint. Ita enim in publicorum tributorum exactione indique excusationes atque praetextus excludentur. — § 1. Quod si quos

²⁴ Edict. 2. — ²⁵ § 1, supr. hic. — ²⁶ c. 6, supr. eod. — ²⁷ c. 21, § 1, supr. eod. —

illorum qui pagos gubernant (pro quibus etiam periclitatur) circa solennem frumenti transmissionem, aut circa ea quae portiorum provinciarumque sumptuum nomine dantur, refractarios experiatur, non hos removebit, sed in custodia constituet, aliosque ad eam rem idoneos quaeret, atque haec tuae excellentiae solio indicabit: quo res per te, et qui in posterum eundem quem tu magistratum obtinebunt, ad aulam imperatoriam relata, inde dispositionem dijudicationemque suscipiat: ita ut improbitatis accusati, si sic nobis videbitur, repellantur: qui vero in horum locum delecti sunt, si idoneos esse judicabimus, sufficiantur, et divina sacraque nostra atque solii tui de hoc jussione facta, in illorum pagarchias atque bona subeant. — § 2. Ante omnia itaque curare ipsum volumus solennem illationem atque alimoniam Alexandrinorum, ut suo provincialiumque magistratum et obsecundantium ipsius cohortium periculo illam Alexandriam emittat, quatenus sub ipso constituta provinciae et civitates, periclitaturis etiam clarissimis tribunicum cum omni civili publicoque auxilio circa cingulum, bona, et salutem ipsam, nisi auxiliati fuerint. Verum huc felix frumenti transmissionis²⁷ usque ad decimum mensis septembris, uniuscujusque indictionis, nisi Alexandriam emiserit, et huius Augustali, quive ab ipso designati sunt, tradiderit. — § 3. Donatam autem a nobis Alexandrinae urbi alimoniam usque ad decimumquintum mensis octobris mittet, et tradetque spectabili praefecto Augustali aut scriniarii, aut qui ipsorum locum obtinent, hoc petierint: verumtamen ad eandem diem, et in hos terminos, quos solium tuum praestituerit, si et ipsi haec fieri velint: extra quam si nonnullis in hoc fidem publicam dent, ut e sacris locis egressi res suas inspiciant, omnibusque modis explendum fiscum, illive satisfaciendum, curent: quo hoc tribunalis tui scriniarii, qui huius rei periculum in se receperunt, accipiant. Nam quae praeter haec fides publica datur, eam nullam esse: atque ubicunque²⁸, in sacris etiam locis, eum qui eo modo frustra fidem publicam acceperit, exactionem sustinere volumus. Insuper et qui ita fidem dederit, quae hinc exactiones et damna obvenit, iis ipse et heredes ipsius atque successores et bona subiacebunt. — § 4. Quod si quis Dei amantissimorum episcoporum contra jam dicta fidem publicam dederit, necesse habebunt Dei amantissimi ecclesiae ipsi subjectae economi et defensores, ut inde proveniens damnum fisco resarciant: ac primum quidem de suo et ex bonis suis: deinde vero, si inopes sint, ex²⁹ ipsis etiam sanctissimae ecclesiae rebus. Verum si praeter voluntatem Dei amantissimi episcopi aliquo modo ipsi dare fidem publicam ausi fuerint, non modo quod factum est, omnino irritum erit, verum etiam ipsi damnum fisco resarciant. Ad hoc etiam, si tale quippiam praeter episcopi sui voluntatem fecerint, et ab officiis quae habent removebuntur, et e sacerdotio ejicientur. — § 5. Ac si praesens contra vetitum modum cuiuspiam, qui publica tributa tuis mensis assignata debeat, fidem publicam dederit, aut tribuni, aut primores.³⁰

²⁸ L. 6, § 4, C. de his qui ad ecclesias; N. 17, c. 7, § 1. — ²⁹ c. 10, § 1, supr. hic.

FINIS EDICTORUM.

JUSTINI IMP. AUGUSTI
NOVELLÆ CONSTITUTIONES.

HENRICO AGYLÆO INTERPRETE.

CONSTIT. I.

DE INDULGENTIA¹ TRIBUTARIORUM RELIQUORUM.

Quantum studii et providentiae jam inde ab imperii nostri primordiis in commoda publica contulerimus: et quae sequuntur.

CONSTIT. II.

UT CONSENSU¹ MATRIMONIUM SOLVI POSSIT.

Nihil in rebus mortalium perinde venerandum est, atque matrimonium: quippe ex quo liberi, omnisque deinceps sobolis series existat: et quae sequuntur.

CONSTIT. III.

DE IIS QUI IN OSROENA¹ ET MESOPOTAMIA ILLICITAS
NUPTIAS CONTRAXERUNT.

Idem Imperator Petro sacri aërii comiti.

PREFATIO.

Legum severitati interdum imperatoriam clementiam immisceri convenit, praecipue vero quando subditos multis damnis atque incommodis ea res eximit: quale profecto quiddam in praesentia nostrae potentiae facere visum est. A patre enim nostro qui una cum aliis virtutibus pudicitiam mirifice amplexatus est, conscripta lex est, quae eos qui illicita matrimonia ineunt, et punit, et mulctat, et ad honestatem reducit, ut ne quae extra ipsius naturae fines posita sunt, concupiscant. Ac sane perpulchra ea lex est, mirumque in modum nobis placet: adeo ut eam et ratam habeamus, et omnibus modis vigorem suum obtinere jubeamus. Verum multi ex Mesopotamia, Osroena quoque et Euphratica provincia nos adierunt, qui docerent, quomodo nonnulli, dum consuetudinem cum Persis, (a quibus haec provinciae non multum distant) et qui inter illos sunt Saracenis habent, partim per ignorantiam legis, partim amoris affectu victi illorum imitatione illegitimis matrimoniis conjuncti fuerint, ita ut nonnullis horum liberi atque nepotes nati sint: quomodo item nonnulli, hac cupiditatis suae occasione capta, quod paululum quiddam pro acceptis jussionibus quae istiusmodi investigari atque vindicari velint, gloriae tuae magistratui quotannis depensuri sint, post huius rei faciendae commissionem turpis lucri causa per calumniam multos injuria afficiant, vexent, ac innocentibus negotium facessant: adeo ut saepe mortuis illis qui illicite inter se juncti fuerant, ab horum filii, nepotibus, et ulterioris seriei liberis, qui nihil deliquerint, quod parentes majoresque ipsorum

CONSTIT. I. — 1. N. Justiniani 148.
CONSTIT. II. — 1. N. 22, c. 4; N. 140.
CONSTIT. III. — 1. N. 154. — 2. d. N. 154.

illicite in matrimonium coierint, poenas exigant. Atque haec quidem quum dicerent, simul a potentia nostra clementiam petierunt.

CAP. I.

Nos igitur horum precibus admissis, statuimus, ut nullus omnino eorum in tribus istis provinciis, qui ante eum diem quo Deus nobis Romanorum imperium est largitus, in illicitas nuptias incidit, ob id negotiis irretiat, vel difficultatibus ac dispendiis subdatur. Quamquam enim sacratissimum nostrum aërium ita damno afficiatur, et iis quae ex lege per hanc occasionem ipsi dabantur privetur, nihilominus tamen quod praeteriit, ex speciali beneficio usque ad id tempus condonamus. Quod profecto facimus, non quasi pudicitiam aut quae de hac lata lex est neglegamus: sed quo iis qui parvo redempta talia ex fisco subtrahunt, multorumque facultates ac substantias in dictis provinciis quassant, et communis calamitates cient, omnem quaestus occasionem succidamus. Quocirca sane legem illam, et quae in illa adversus eos qui illicite nuptias contrahunt, poena constituta sunt, ubique per nostram rempublicam, et in paulo ante dictis provinciis inde ab initio imperii nostri vim et auctoritatem habere jubemus. Provinciis autem istis ideo benignitatem simul et veniam elargiti sumus, quod qui in illis habitant, Persis, et qui sub ipsis agunt barbaris Saracenis finitimi et vicini sint: itaque humanis affectibus tacti, illos imitati sint, neque naturae motum atque vim superaverint.

EPILOGUS.

Proinde quod nobis visum est, et per hanc sacram pragmaticam declaratur formam, gloria tua, quique pro tempore eidem magistratui praerit effectui atque fini tradere et observare studeto. — Datum kalend. Jan. Constantinop., imp. DN. JUSTINI. P. P. AUG., anno 1.

CONSTIT. IV.

UT¹ DEI AMANTISS. EPISCOPI CUM PROVINCICIARUM
INDIGENIS, ET QUÆ SEQUUNTUR.

Dum reipublicae a Deo nobis datae curam gerimus simulque ut subditi nostri in omnibus justitiae bono fruuntur, operam damus, et quae sequuntur.

CONSTIT. V.

DE SAMARITANIS¹.

Idem Imp. Diomedii sacrorum praetiorum praefecto.

Ut impiam Samaritanorum haeresim, et omni ratione carentem horum vesaniam, ad meliorem frugem perduceremus: et quae sequuntur.

CONSTIT. IV. — 1. N. 149.
CONSTIT. V. — 1. N. 144.

FINIS JUSTINI IMP. NOVELL. CONSTITUTIONUM.